

Aanvullende beoordeling

CIW & Mediastudies

**Faculteit Geesteswetenschappen,
Universiteit van Amsterdam**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q540

© 2015 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de aanvullende beoordeling van de masteropleiding Journalistiek en Media van de Universiteit van Amsterdam.....	5
Administratieve gegevens van de opleiding	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Samenstelling van de commissie.....	5
Werkwijze van de commissie.....	6
Samenvattend oordeel van de commissie.....	8
Aanvullende beoordeling standaard 2 uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	9
Bijlagen.....	13
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	15
Bijlage 2: Overzicht van het programma	17

Dit rapport is vastgesteld op 26 mei 2015

Rapport over de aanvullende beoordeling van de masteropleiding Journalistiek en Media van de Universiteit van Amsterdam

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleiding

Masteropleiding Journalistiek en Media

Naam van de opleiding:	Journalistiek en Media
CROHO-nummer:	60831
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	90 EC
Afstudeerrichtingen:	Journalistiek Research & Redactie
Locatie:	Amsterdam
Variant:	duaal
Vervaldatum accreditatie:	31 december 2015

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

Samenstelling van de commissie

De commissie die de masteropleiding Journalistiek en Media van de Universiteit van Amsterdam beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Jan Baetens (voorzitter), Hoogleraar Literatuur en Cultuur, Katholieke Universiteit Leuven, België;
- Prof. dr. Marcel Broersma, Hoogleraar Journalistieke Cultuur en Media, Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. Philippe Meers, Hoogleraar Communicatiewetenschappen, Universiteit Antwerpen, België;
- Emiel Hoffer MA, alumnus masteropleiding International Business Communication, Radboud Universiteit Nijmegen.

De commissie werd ondersteund door drs. Trees Graas, die optrad als secretaris.

De curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Aanleiding en achtergrond

De masteropleiding Journalistiek en Media van de Universiteit van Amsterdam (UvA) is in februari 2013 beoordeeld door een visitatiecommissie onder leiding van prof. dr. Jan Baetens, hoogleraar Literatuur en Cultuur aan de Katholieke Universiteit Leuven. De commissie heeft haar rapport in juli 2013 afgerond. Zij heeft een van de standaarden uit het van toepassing zijnde beoordelingskader van de NVAO (het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling) als onvoldoende beoordeeld, namelijk standaard 2 (Onderwijsleeromgeving). De overige standaarden zijn als voldoende beoordeeld, en vallen om die reden buiten deze herbeoordeling.

De NVAO heeft besloten om de accreditatie van de masteropleiding Journalistiek en Media met een jaar te verlengen (tot en met 31 december 2015) en de opleiding een herstelperiode toe te kennen. De voorgestelde en door de NVAO aanvaarde wijzigingen zijn de volgende:

- Het overzichtsvak *Journalism Studies* wordt verzwaard van 6 naar 9 EC;
- Bij *Journalism Studies* wordt naast de wekelijkse opdrachten en het eindpaper ook een literatuurtentamen ingevoerd;
- Studenten dienen een onderzoeksplan op te stellen voorafgaande aan de stage;
- De stage wordt - naast een stageverslag - afgerond met een eindpaper;
- De stage-eindpapers worden gepresenteerd op een conferentie;
- Het scriptieseminar (3 EC) wordt vervangen door een nieuw vak *Onderzoek: Strategieën en Methoden* (6 EC);
- Eindscripties worden zoveel mogelijk geplaatst binnen de vier thematische kaders van de eigen onderzoeksgroep Journalism Studies;
- Naast een standaard beoordelingsformulier voor de eindscripties, worden bij alle vakken standaardformulieren voor de beoordelingen ingevoerd;
- Bij alle vakken wordt expliciet gemaakt wat de verwachtingen op de twee verschillende reflectieniveaus (academisch en professioneel) zijn.

De UvA moet uiterlijk op 30 juni 2015 opnieuw accreditatie voor de opleiding aanvragen. Bij die aanvraag moet de UvA volgens het besluit van de NVAO een verslag voegen van een herbeoordeling van standaard 2 door een commissie van deskundigen. De commissie betreft in haar beoordeling de effecten van de maatregelen die in het herstelplan van de opleiding zijn beschreven.

Drie leden van de commissie die de aanvullende beoordeling uitvoert waren ook betrokken bij de beoordeling van de opleiding in mei 2012. De commissie is aangevuld met een nieuw lid, een specialist op het gebied van Journalism Studies en Media.

De UvA heeft een beknopte notitie geschreven die de stand van zaken beschrijft na uitvoering van de maatregelen uit het herstelplan. In deze notitie is primair aandacht besteed aan de onderwijsleeromgeving, het onderwerp dat in het kader van de aanvullende beoordeling door de commissie opnieuw beoordeeld is.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

De panelleden bestudeerden de door de opleiding geproduceerde notitie. Naast de notitie lazen de panelleden een selectie van onderzoeksvoorstellen voor de stages (2014-2015) en een

selectie eindpapers van de stages (2013-2014). Desgevraagd ontving het panel een toelichting op de wijzigingen in het curriculum, vakevaluaties en studiehandleidingen van alle vakken.

Rapportage

Op 3 april 2015 is de commissie bij elkaar gekomen om haar bevindingen op basis van het materiaal te bespreken en de oordelen vast te leggen. Op basis van de bevindingen heeft de secretaris een conceptrapport opgesteld. Na vaststelling van het conceptrapport door de commissieleden is deze aan de opleiding voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleiding is met de commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 8 september 2014) heeft de commissie de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

Samenvattend oordeel van de commissie

Naar aanleiding van de bevindingen van de commissie 2013 heeft de *Masteropleiding Journalistiek en Media* van de Universiteit van Amsterdam een aantal wijzigingen aangebracht in de onderwijsleeromgeving. De commissie 2015 heeft geconstateerd dat er veel werk is verzet door de opleiding en dat alle opmerkingen die door de commissie 2013 zijn gemaakt serieus ter hand zijn genomen. In 2013 heeft de commissie standaarden 1 en 3 als voldoende beoordeeld.

In de aanvullende beoordeling heeft de commissie 2015 geconstateerd dat de opleiding naar aanleiding van de aanbevelingen uit 2013 een aantal duidelijke keuzes heeft gemaakt en op basis daarvan een opleiding heeft gecreëerd welke in de kern gedegen in elkaar steekt en de studenten in staat stelt de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Journalistiek en Media:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 26 mei 2015

Prof. dr. Jan Baetens
voorzitter

Drs. Trees Graas
secretaris

Aanvullende beoordeling standaard 2 uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Aandachtspunten visitatie 2013

De visitatiecommissie CIW & Mediastudies 2013 (hierna: de commissie 2013) stelde vast dat de duale opleiding Journalistiek en Media haar studenten een gedegen opleiding in de (onderzoeks)journalistiek biedt. De opleiding zorgt voor een goede aansluiting van het onderwijs bij ontwikkelingen in de journalistieke praktijk en heeft een inspirerende leeromgeving ingericht - met een redactieruimte, montagefaciliteiten en multimedievoorzieningen - voor het ontwikkelen van journalistieke praktijkvaardigheden. Het onderwijs wordt verzorgd door gedreven en bekwame docenten.

De commissie vond het curriculum echter onvoldoende academisch georiënteerd. In het cursorisch onderwijs was beperkt ruimte voor de wetenschappelijke tradities in de bestudering van de journalistiek. Onderzoeken van studenten vertoonden een sterke verbinding met de journalistieke praktijk, maar ze misten in veel gevallen de nodige academische diepgang en reflectie. De commissie pleitte voor een nadrukkelijker aanwezigheid en effectief gebruik van diverse theoretische benaderingen in zowel het programma als in de producten van studenten.

Verbetermaatregelen en bevindingen 2015

Naar aanleiding van de bevindingen van de commissie 2013 heeft de opleiding een aantal wijzigingen aangebracht in het curriculum. Op de eerste plaats is het overzichtsvak Journalism Studies verzaamd van 6 naar 9 EC. Het panel heeft vastgesteld dat er meer en zwaardere literatuur wordt bestudeerd, een combinatie van een aantal klassiekers uit het vakgebied en meer recente wetenschappelijke artikelen. Studenten worden geacht in het afsluitende take-home tentamen de wetenschappelijke en professionele literatuur met elkaar in discussie te laten gaan.

De commissie is positief over de ordening die is aangebracht in de onderzoeksthema's die in het vak aan bod komen, overeenkomstig het standaardwerk van P. Shoemaker en S. Reese (Mediating the message in the 21st century; Routledge, 2013). Ook is er een duidelijke koppeling met het lopende onderzoek van de stafleden. Het panel stelt vast dat het vak inhoudelijk goed in elkaar zit. Ze vraagt wel aandacht voor de didactische opzet: 4 uur college achter elkaar volgens een zelfde wekelijks stramien vergt veel van zowel docent als studenten. Het is de vraag of de onderwijstijd op deze wijze effectief benut kan worden.

Het vak wordt afgesloten met een eindpaper waarin studenten een plan uitwerken voor het onderzoek tijdens hun stage in het tweede semester. Het panel heeft een aantal onderzoeksplannen ingezien en vastgesteld dat deze het beoogde academisch kader bieden waarbinnen studenten kunnen reflecteren op hun stage-ervaringen. De plannen volgen een duidelijke structuur. Het vak wordt uitvoerig geëvalueerd, en uit de stand van zaken notitie en

het gesprek met de studenten van de opleidingscommissie maakt het panel op dat de opleiding adequaat reageert op verbetervoorstellen van studenten.

In 2013 miste de commissie een duidelijke koppeling van de praktijk en theorie. Vanaf studiejaar 2013-2014 ronden studenten hun stage af met een eindpaper waarin de resultaten van het stageonderzoek verwerkt worden. Doordat studenten tijdens het vak Journalism Studies werken aan de onderzoeksopzet, is er een expliciet verband tussen de stage en het cursorisch deel van de opleiding. Dit versterkt de samenhang van het programma en verstevigt de gewenste koppeling van praktijk en theorie. De commissie stelt vast dat er nu een duidelijke koppeling is met de literatuur die in de colleges wordt aangeboden. Het zou mooi zijn als studenten ook een deel zelfstandig literatuuronderzoek verrichten. Ook is de commissie positief over de presentatie van eindpapers op een studentensymposium.

De commissie heeft een aantal eindpapers ingezien. Ze is van mening dat de opdracht voor de eindpapers goed geformuleerd is. Het panel constateert dat de studenten bij aanvang net voldoende bagage hebben om de opdracht handen en voeten te geven. De commissie stelt daarbij wel vast dat, hoewel de geselecteerde eindpapers voldoende waren en het een overgangsjaar betrof, de ondergrens punt van aandacht blijft. De reden hiervoor is dat op het moment dat studenten het stageonderzoek uitvoeren, ze nog niet het vak *Onderzoek: Strategieën en Methoden II* hebben gevolgd. In dit vak, dat in het derde semester is opgenomen, worden verschillende methoden en technieken van onderzoek bestudeerd en beoefend, zowel vanuit geesteswetenschappelijke als de sociaalwetenschappelijke tradities. De commissie is positief over de opzet van het vak, maar adviseert de opleiding om het naar voren te halen, zodat studenten hier al tijdens hun stageonderzoek van kunnen profiteren en alle studenten voldoende geëquipeerd zijn om een onderzoek uit te voeren.

De studentleden van de opleidingscommissie lichten toe dat ze in het vak *Onderzoek: Strategieën en Methoden II* een opzet voor hun masterscriptie schrijven. Zij ervaren het als een voordeel dat ze direct met hun scriptie beginnen en geven aan dat het vak ze stimuleert om gestructureerd te werk te gaan. Aan de andere kant merkten ze op dat het ook nadelen heeft dat de methodecursus pas in het derde semester geïntegreerd is omdat niet alle studenten met dezelfde methodologische bagage aan de masteropleiding beginnen.

Omdat studenten met uiteenlopende vooropleidingen instromen, is het een uitdaging om het methodeonderwijs zo in te richten dat het voor alle studenten enerzijds voldoende basis en anderzijds voldoende uitdaging biedt. Met name voor studenten met een achtergrond in sociale wetenschappen ligt herhaling op de loer. De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding dit in het vizier heeft.

Zoals in het herstelplan is aangegeven, is in 2013-2014 een nieuwe onderzoeksgroep, Journalism Studies, opgericht. Bij de onderwerpkeuze voor eindschrijftjes worden studenten gestimuleerd te kiezen uit de vier thematische kaders van de onderzoeksgroep: nieuwe media genres, innovatie en publieke sfeer, medialogica en mediahypes en professionele identiteit van de journalist. Op deze wijze heeft de opleiding invulling gegeven aan de aanbeveling van de commissie om focus aan te brengen in de theoretische oriëntatie van de opleiding en deze herkenbaar te maken en effectief in te zetten. Bijkomend voordeel is dat er door deze thematische indeling een soort 'scriptieklassen' ontstaan, waar een stimulerende werking vanuit gaat. Zowel de stand van zaken notitie als de beide studentleden van de opleidingscommissie, melden een sterk verbeterd rendement ten opzichte van voorgaande jaren.

Het panel is tot slot erg te spreken over de inspanningen die zijn gedaan door de opleiding om per studieonderdeel de beoogde academische en professionele reflectie te expliciteren. Voor ieder vak zijn in de hand-out de verwachtingen ten aanzien van de reflectieniveaus beschreven. Het panel heeft eveneens vastgesteld dat er gebruik gemaakt wordt van standaard beoordelingsformulieren voor alle curriculumonderdelen.

Conclusie

Het panel concludeert dat er zorgvuldig en hard gewerkt is en stelt vast dat de aangebrachte veranderingen voldoende aanknopingspunten bieden voor studenten om de eindkwalificaties van de opleiding te behalen. De verbetermaatregelen zijn duidelijk en coherent opgezet en de invulling van de aanbevelingen zijn gebaseerd op duidelijke keuzes die de opleiding over de basis heeft gemaakt. Het is de commissie zichtbaar dat de opleiding in de kern nu gedegen in elkaar steekt en de aanpassingen zich snel uitbreiden over de gehele opleiding. De link van het curriculum met het actuele onderzoek is verbeterd. De commissie geeft de opleiding in overweging om nog eens goed te kijken naar de chronologie van de opleiding, in het bijzonder de plaats van het vak *Onderzoek: Strategieën en Methoden II*.

Er is duidelijk ingezet op een verbetertraject en de maatregelen worden uitgebreid en zorgvuldig geëvalueerd. De commissie moedigt de opleiding aan deze alertheid vast te houden.

Masteropleiding Journalistiek en Media: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Journalistiek en Media* als 'voldoende'.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. J. (Jan) Baetens is gewoon hoogleraar in de culturele studies aan de Faculteit Letteren van de KU Leuven. Hij is werkzaam binnen het dubbele veld van de culturele studies en de literatuurwetenschap en voormalig programmadirecteur van de MA-opleiding Culturele Studies. Hij is medecoördinator van een Leuvens GOA ("geconcerteerde onderzoeksactie")-onderzoeksprogramma rond literaire verandering (2011-2016) en algemeen coördinator van een IUAP ("interuniversitaire attractiepool") rond genrestudie en mediumverandering, met als partners: VUB, UCL, ULg (voor België) en OSU (Columbus, OH) en UQAM (Montréal) (voor Noord-Amerika). Hij participeert regelmatig aan onderzoeksevaluaties in Frankrijk (AERES) en is expert voor diverse nationale instellingen voor wetenschappelijk onderzoek. Hij is ook zelf actief in het veld, zowel in een functie als uitgever als in hoedanigheid van dichter (hij is de auteur van een twaalfstal bundels, allemaal in het Frans, en sommigen daarvan in samenwerking met beeldend kunstenaar Olivier Deprez).

Prof. dr. Marcel Broersma is hoogleraar Journalistieke Cultuur en Media en voorzitter van de afdeling Journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is tevens directeur van het Centre for Media and Journalism Studies alsmede het Centre for Digital Humanities aan deze universiteit en voorzitter van de board van de Nederlandse onderzoeksschool voor Mediastudies (RMeS). Broersma studeerde geschiedenis en journalistiek in Groningen en promoveerde in 2002 cum laude op een studie over de *Leeuwarder Courant* tussen 1752 en 2002. Zijn onderzoek richt zich op journalistieke innovatie, sociale media, vormen en stijlen van verslaggeving, de relatie tussen pers en politiek, en op regionale journalistiek. Hij ontving van NWO onder meer een VIDI-subsidie voor het project "Reporting at the Boundaries of the Public Sphere. Form, Style and Strategy of European Journalism, 1880-2005" en een Topsector-subsidie voor "The New News Consumer. User-Based Innovation to Meet Paradigmatic Change in News Use and Media Habits".

Emiel R. Hoffer MA studeerde Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Naast zijn bachelor- en masterprogramma (International Business Communication) was hij drie jaar lang – van 2008 tot 2011 – lid van de Opleidingscommissie. Twee onderbrekingen in deze periode vormden zijn stage bij een animatiestudio in Auckland, New Zealand en een buitenlandsemester aan de University of California (Berkeley). In zijn hoedanigheid als lid van de Opleidingscommissie heeft Hoffer verder plaatsgenomen in drie benoemingsadviescommissies. Hij adviseerde inzake de benoeming van twee universitair docenten – Business English en Organisationele Communicatie. In de laatste benoemingsadviescommissie adviseerde hij bij de aanstelling van een nieuwe hoogleraar Taal, Communicatie en Culturele Cognitie aan zijn faculteit.

Prof. dr. Ph. (Philippe) Meers (PhD Universiteit Gent, 2003) is departementsvoorzitter en hoogleraar film- en mediastudies in het departement Communicatiewetenschappen van de Universiteit Antwerpen. Meers doceert Filmtheorie, Geschiedenis en esthetiek van de film, en Wereldcinema in de master Filmstudies en Visuele Cultuur, in de master Communicatiewetenschappen en in de bachelor Communicatiewetenschappen. Hij is ondervoorzitter van de ViDi Visual and Digital Cultures Research Center, waar hij promotor is van een aantal projecten en doctoraten. Hij is tevens ondervoorzitter van de opleidingscommissie van de master Filmstudies en Visuele Cultuur en voorzitter van het Centrum voor Mexicaanse Studies van de Universiteit Antwerpen. Meers was stichtend hoofd van de Film Studies section van de European Communication Research and Education Association (ECREA), stichtend lid van het European Network for Cinema and Media

Studies (NECS), en van het Network on History of Movie-going, Exhibition, and Reception (HoMER). Buiten de universiteit is hij lid van de raad van bestuur van de (audiovisuele) culturele organisaties Aifoon, Vlaamse Dienst voor Filmcultuur VDFC, C.H.I.P.S., Laika en Fonds Raoul Servais.

Bijlage 2: Overzicht van het programma

Duale master Journalistiek en media, afstudeervariant Journalistiek

1e semester (1e jaar)	2e semester (1e jaar)
Inleiding Media en Maatschappij (12 ECST)*	Onderzoek: Strategieën en Methoden I & Stage (18 ECST)
Inleiding Journalistieke Praktijk (18 ECST)	Verdieping Journalistieke Praktijk 1 (12 ECST)
1e semester (2e jaar)	
Onderzoek: Strategieën en Methoden II & Scriptie (18 ECST)	
Verdieping Journalistieke Praktijk 2 (12 ECST)	

* *Journalism Studies* (9 ECST) vormt onderdeel van het cluster *Inleiding Media en Maatschappij*

Duale master Journalistiek en media, afstudeervariant Research & Redactie

1e semester (1e jaar)	2e semester (1e jaar)
Inleiding Media en Maatschappij (12 ECST)*	Onderzoek: Strategieën en Methoden I & Stage (18 ECST)
Inleiding Research Praktijk (18 ECST)	Verdieping Research Praktijk 1 (12 ECST)
1e semester (2e jaar)	
Onderzoek: Strategieën en Methoden II & Scriptie (18 ECST)	
Verdieping Research Praktijk 2 (12 ECST)	

* *Journalism Studies* (9 ECST) vormt onderdeel van het cluster *Inleiding Media en Maatschappij*